

Underlag för lokalt politiskt påverkansarbete utifrån Rädda Barnens Barnfattighedsrapport 2025

Rädda Barnens nya barnfattighedsrapport kretsar kring försörjningsstödet och riksnormen, och hur dessa påverkar utbredningen av barnfattigdom i Sverige. Även om rapportens centrala delar berör nationell lagstiftning och nationella politiska beslut finns det mycket att sprida medvetenhet och påverka kring politiskt även lokalt. Det politiska påverkansarbetet är långsiktigt och politiska aktiviteter behöver därför inte ske i anslutning till lanseringen av rapporten. Se den som en produkt ni kan använda som ett viktigt underlag för det strategiska påverkansarbetet under lång tid.

Det lokala politiska påverkansarbetet

Genom lokalt politiskt påverkansarbete vill Rädda Barnen påverka de politiska beslut som rör barns rättigheter och livsvillkor på kommunal nivå. Utifrån det ni har fått ta del av i rapporten – vad tänker ni kring siffrorna och er lokala kontext? Vilka av barns rättigheter kopplat till barnfattigdom är redan uppfyllda i er kommun eller på er ort, och vilka saknas? Reflektera kring vad ni behöver och kan ställa för politiska krav för att minska och lindra effekterna av barnfattigdom där ni verkar.

För att lyckas med det politiska påverkansarbetet behövs först och främst:

Behovsanalys

Vilka behov kopplat till barnfattigdom har barn i vår kommun eller på vår ort?

Kartlägg vilka problemområden som finns och diskutera vilka lösningar som hade behövts. De lösningar som kräver politiska beslut på lokal nivå är de ni ska välja för det politiska påverkansarbetet.

Mål

Vad är målet med ert påverkansarbete?

När det gäller politiskt påverkansarbete handlar det om att få till politiska beslut som blir bäst för barn, och löser problem som drabbar barn. Målen kan handla om att politiken tillsätter en utredning om en viss fråga eller fattar konkreta beslut som respekterar och stärker barns rättigheter på olika områden. Fundera över vad ni vil åstadkomma och försök att göra det så konkret som möjligt. Tänk på att sätta tydliga mål som också kan kommuniceras med politikerna som en förväntning – vilket konkret beslut vill vi att de ska fatta? Då blir det lättare att följa upp och kräva ansvar av politikerna över tid. Tänk på målgrupp när ni formulerar er, är det till exempel styrande politiker eller oppositionen ni ska träffa? Målen kan se olika ut för olika intressenter.

Målgrupp

I politiskt påverkansarbete är det viktigt att ta reda på vem vi behöver påverka.

Det gör vi genom att identifiera vilka politiker som har makt att fatta beslut om det vi vill påverka. Kartlägg vilka politiker och nämnder som ansvarar för olika områden och beslut. Tänk på att inkludera såväl styret som oppositionen i ert politiska påverkansarbete.

Att tänka på:

- Börja i god tid

Ett gott politiskt påverkansarbete är långsiktigt och strategiskt. Vi vill fånga in beslutsfattare innan de har bestämt sig i en fråga, då det fortfarande finns chans att förflytta dem till vår position och utifrån våra rekommendationer skapa egna förslag.

- Välj att arbeta med en fråga i taget

I detta fall är den givna tematiken barnfattigdom, men försök att formulera underlag, frågor till politikerna och vilka beslut ni vill se på ett avgränsat och tydligt sätt. Om vi vill påverka och prata om för många frågor samtidigt riskerar det att spreta och bli svårt för politikerna att förstå vad vi vill att de ska göra.

- Bygg ert påverkansarbete på bra underlag

Politiker är intresserade av fakta och barns röster. Underbygg er fråga med kunskap och annat stödande material - egna behovsanalyser, lokal statistik, kunskap från vår egen verksamhet och våra egna rapporter, aktuell forskning och barns röster.

- Skapa goda relationer med beslutsfattare

Om ni inte redan har upparbetade kontakter med lokala politiker och deras tjänstemän är det viktigt att skapa dessa. Det kan vi göra vi genom att bidra till politiken med den kunskap och erfarenhet vi har och de rekommendationer vi identifierat som strategiskt viktiga för barns rättigheter. Relationsbyggande tar tid. Vi vill att lokalpolitiker ska se Rädda Barnen som en kunnig och klok vän som alltid har barns rättigheter i fokus. Använd era kontaktnät för personliga möten

- Träffa politiker i så många olika sammanhang som möjligt, och ha alltid en plan för vad vi vill med ett möte, och hur det ska följas upp.

- Utnyttja de korta avstånden till makten i mindre kommuner

En stor fördel hos flera mindre kommuner är att det inte är långt till makten. Politiker har kommuninvånarnas förtroende och förhoppningsvis också ett engagemang som leder till att de faktiskt vill lyssna. Politiker har ofta ont om tid men behöver av oss bli påmind om viktiga prioriteringar. Ge inte upp och påminn om er önskan att träffas om återkoppling uteblir.

- Matchning med tjänstepersoner

Det är oftast hos politikernas tjänstepersoner sakkunskapen ligger och det är också de som ligger bakom de skrivningar som blir politiska produkter. Det händer sällan att beslut om till exempel skolan fattas utan att någon från en utbildningsförvaltning tagit fram ett underlag eller att någon från en ekonomiavdelning räknat på hur olika förslag påverkar den kommunala budgeten. Därför är det minst lika viktigt att ni, när ni söker era lokala företrädare, samtidigt involverar relevanta tjänstepersoner.

- Börja på rätt ställe

Det är viktigt att vända sig till rätt instans redan från början. Kommunen brukar kunna vara till stor hjälp i att slussa rätt. Innan politiska beslut fattas bearbetas ärenden i beredningar, nämnder och olika förvaltningar och oftast går det att utläsa utgången av ett beslut redan innan formella beslut fattas.

- Följ upp ert påverkansarbete

Politiska förändringar tar tid. Bygg ett politiskt påverkansarbete som är uthålligt och med tydliga mål som går att följa upp. Fortsätt att kommunicera de förväntningar ni har på politiken när det gäller att fatta beslut som respekterar och stärker barns rättigheter. Kräv ansvar om politiken över tid inte rör sig i den riktningen, och följ också hur politiska beslut som rör barn påverkar barn i praktiken.

Slutligen

Finns det inget politiskt beslut att påverka eller det är politiskt omöjligt att sätta de frågor vi vill driva för barns rättigheter på politikernas agenda? De flesta politiska reformer av vikt startar inte inne i riksdagen eller hos kommunfullmäktige. De har ofta sin upprinnelse i ett samhällsproblem som allmänheten och opinionen tycker är viktig och vill ska adresseras. Om det politiska läget upplevs som låst eller frågan inte prioriteras av politikerna - fundera på om ni istället kan sprida kunskap om en viss fråga och arbeta med opinionsbildande aktiviteter. Detta kan hjälpa till att skapa medvetenhet, öka frågans synlighet och skapa allmänt tryck i frågan så att den lättare kan leta sig in i stadshuset.

Vill du veta mer?

Rädda Barnen har samlat kunskap om politisk påverkan, och hur den kan genomföras på medlemssidorna. Här finns även förslag för hur ni kan genomföra ett rundabordssamtal eller arrangera publika möten. Läs mer, ta del av exempel och fördjupa dig i olika delar här: [Verktygslåda för politiskt påverkansarbete - Rädda Barnen](#)

De politiska kraven i Barnfattighedsrapporten 2025

De tre översta nationella krav

Riksnormen för försörjningsstöd ska beräknas utifrån faktiska levnadskostnader och barns behov.

Alla barn i Sverige har rätt till en skälig levnadsstandard. Staten behöver därför beräkna riksnormen utifrån Konsumentverkets beräknade hushållskostnader. Försörjningsstödet till barnfamiljer måste anpassas till de faktiska kostnaderna för att leva och justeras i relation till en allmänt accepterad levnadsstandard. Lagstiftningen som reglerar riksnormen och dess utformning får inte stå i strid med barnkonventionen.

Barnbidraget ska kontinuerligt höjas för att följa kostnadsutvecklingen.

Barnbidraget är ett effektivt verktyg som når de flesta barn i Sverige. Barnbidraget släpar efter i kostnadsutvecklingen och har urholkats över tid. Barnfamiljer som får försörjningsstöd eller som har löneutmätning hos Kronofogden måste få ta del av dessa höjningar.

Höj bostadsbidraget kontinuerligt så att det följer hyres- och inkomstutvecklingen.

Bostadsbidraget är inte anpassat till dagens hyres- och inkomstnivåer, och når därför allt färre barnfamiljer i behov. Höjningar av bostadsbidraget måste dessutom ske kontinuerligt för att inte tappa i värde över tid.

Stat, kommuner och regioner har ansvar för att det finns tillräckliga ekonomiska resurser för att tillgodose barns rättigheter. Rädda Barnen har därför en rad rekommendationer som riktas till politiska beslutsfattare på såväl nationell som kommunal nivå, i syfte att minska och lindra den ekonomiska utsattheten för barnfamiljer:

- Alla 6–9-åringar ska ha rätt till avgiftsfritt allmänt fritidshem.
- Inga extra kostnader, direkta eller indirekta, får tas ut i samband med skolans aktiviteter. Att detta efterlevs måste följas upp.
- Kollektivtrafiken ska vara avgiftsfri för alla barn, även under lov, kvällar och helger.
- Kulturskolan ska vara avgiftsfri för alla barn.
- Föreningsidrotten ska vara mer tillgänglig för barn i ekonomisk utsatthet.
- Stödet till öppna mötesplatser för barn och unga ska öka.

Läs mer om hur dessa politiska beslut kan stötta ekonomiskt utsatta barn i deras vardag i Rädda Barnens rapport *Missing out* från 2024: [“Missing Out” Barn och ungas erfarenheter av ekonomiska svårigheter | Save the Children’s Resource Centre](#)

Politiska förslag om en förändrad riksnorm

I februari 2025 presenterades den statliga utredningen *Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare*, som tillsattes av nuvarande regering. I den föreslås bland annat:

- En begränsning av försörjningsstödet för större barnhushåll.
- En modell för ett bidragstak.

Om dessa förslag går igenom innebär det att riksnormen minskar med ett avdrag från och med fjärde barnet för hushåll med barn. Det föreslagna bidragstaket skulle medföra att kommunernas möjlighet till lokala tillägg och generella höjningar av försörjningsstödet försvinner. Rädda Barnen har riktat skarp kritik mot förslagen, som strider mot barnkonventionen. Förslagen diskriminerar barn med fler syskon än två genom en försämrad möjlighet till en skäliglevnadsstandard. Begränsningsregeln för större barnhushåll och ett bidragstak skulle öka barnfattigdomen och försämma barns möjligheter till en meningsfull fritid. Regeringen aviserade i september 2025 att man vill gå vidare med vissa av förslagen i utredningen som ska träda i kraft den 1 januari 2027. Begränsningarna av försörjningsstödet för större familjer planeras införas under 2027.

Dessa förslag är inget vi måste lyfta i det lokala politiska påverkansarbetet *men* de kan redan nu utgöra en grund för diskussion med lokala politiker och partier. Det är ju i kommunerna, som ansvarar för försörjningsstödet, de praktiska effekterna av reformerna kommer att synas.

Exempel på frågor man kan ställa om dessa reformförslag:

- Hur ser de olika företrädarna på dessa föreslagna reformer?
- Hur går förslag om ett bidragstak ihop med kommunens biståndsbedömning som ska bygga på individuella behovsbedömningar?
- Hur ser ni på förslag som diskriminerar barn med föräldrar som uppbär försörjningsstöd och med många syskon, och därmed strider mot barnkonventionen?
- Hur går dessa förslag ihop med den praktiska tillämpningen av nya Socialtjänstlagen, med krav på kunskapsbaserat och förebyggande arbete?

Frågor att ställa till lokala politiker kopplat till barnfattigdom

Frågorna här är förslag på frågor ni kan ställa. Det går bra att ställa andra frågor, eller formulera om frågorna så att de passar bättre i er kontext!

Försörjningsstöd

- Finns det beslutade riktlinjer som ger kommunen möjligheter att gå utanför riksnormen för försörjningsstöd till barnfamiljer, tex för att säkra barns rätt till en meningsfull fritid, möjlighet till glasögon och andra hjälpmedel?
- Vilka riktlinjer har kommunen när det gäller försörjningsstöd eller annat stöd till familjer med barn som vistas utan nödvändiga tillstånd i Sverige?
- Finns det beslut eller riktlinjer kring andra stödåtgärder för kommunen att säkerställa barnets rätt till skälig levnadsstandard?

Meningsfull fritid

- Finns det beslut som syftar till att tillgängliggöra meningsfulla fritidsaktiviteter och kultur för barn i särskilt utsatta situationer?
- Finns et beslut för att göra fritidsaktiviteter tillgängliga för barn som bor i glesbygd?
- Är insatser/resurser rättvist fördelade mellan vuxna och barn, inklusive mellan könen, inom området kultur och fritid?

Skola

- Finns det beslut som förbjuder att extra kostnader, direkta eller indirekta, får tas ut i samband med skolans aktiviteter?
- Finns det beslut Alla 6–9-åringar har rätt till avgiftsfritt allmänt fritidshem?

Kollektivtrafik

- Finns det beslut som ger gratis kollektivtrafik till barn i kommunen?

Nedskärningar

- Hur ser processerna för nedskärningar ut i kommunen?
- Görs det barnrättsliga analyser av nedskärningarna?
- Säkerställs det politiskt att barn i utsatta situationer inte drabbas av nedskärningar?

Data

- Finns det data i kommunen/regionen om barns socioekonomiska situation?
- Hur analyseras och används denna data?
- Är den offentligt tillgänglig?
- Går det på ett enkelt sätt att se hur mycket av kommunens/regionens resurser som går till genomförandet av barnets rättigheter?

Övergripande

- Hur arbetar politiken med ett helhetsperspektiv på barn för att säkerställa varje barns rätt till utveckling? Till exempel vilka beslutade strukturer för samarbeten mellan olika myndigheter/instanser finns?
- Går det att bedöma om investeringar som görs tar sin utgångspunkt i barnets bästa?
- Hur övervakar politiken att resurserna används för att stärka barns rättigheter?

Har du eller ni frågor om det lokala politiska påverkansarbetet? Hör gärna av er till Suzanna Holmberg, politisk rådgivare på suzanna.holmberg@rb.se

